

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ
FLORIDA STATE UNIVERSITY
(ШТАТ ФЛОРИДА, СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION
(СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
BATUMI ARTS TEACHING UNIVERSITY (БАТУМІ, ГРУЗІЯ)
МІЖНАРОДНА ТОРГІВЕЛЬНА ПАЛАТА ІСС UKRAINE
АСОЦІАЦІЯ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ТУРИСТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ
АСОЦІАЦІЯ КУЛІНАРІВ УКРАЇНИ
ACADEMY OF TOURISM AND HOTEL MANAGEMENT
(ГДАНСЬК, РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
АСОЦІАЦІЯ ГОТЕЛЬНИХ ОБ'ЄДНАНЬ І ГОТЕЛІВ МІСТ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО І ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ

ГОСТИННІСТЬ, СЕРВІС, ТУРИЗМ:

ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ІННОВАЦІЇ

XI Міжнародна науково-практична конференція

16-17 травня 2024 рік

Тези доповідей

КИЇВ 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ КУЛЬТУРИ
FLORIDA STATE UNIVERSITY
(ШТАТ ФЛОРИДА, СПОЛУЧЕНІ ШТАТИ АМЕРИКИ)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION
(СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
BATUMI ARTS TEACHING UNIVERSITY
(БАТУМІ, ГРУЗІЯ)
ACADEMY OF TOURISM AND HOTEL MANAGEMENT
(ГДАНСЬК, РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»
МІЖНАРОДНА ТОРГІВЕЛЬНА ПАЛАТА ICC UKRAINE
АСОЦІАЦІЯ ГОТЕЛЬНИХ ОБ'ЄДНАНЬ І ГОТЕЛІВ МІСТ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ТУРИСТИЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНИ
АСОЦІАЦІЯ КУЛІНАРІВ УКРАЇНИ
АСОЦІАЦІЯ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МУЗЕЙ НАРОДНОЇ АРХІТЕКТУРИ ТА ПОБУТУ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО І ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ**

ГОСТИННІСТЬ, СЕРВІС, ТУРИЗМ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ІННОВАЦІЇ

XI МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

16-17 травня 2024 рік

Реєстрація Міністерства освіти і науки України
Лист № 21/08-1560 від 13.10.2023

КИЇВ 2024

УДК 640.43+379.851+330.341.1

Г 725

*Друкується за рішенням Вченої ради
Київського національного університету культури і мистецтв
(протокол № 20 від 28 червня 2024 р.)*

Г 725 Гостинність, сервіс, туризм: досвід, проблеми, інновації : тези доповідей XI Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 16-17 травн., 2024 р. / М-во освіти і науки України; М-во культури та інформаційної політ. України; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв ; Київ. ун-т культури ; Ф-т готельно-ресторанного і турист. бізнесу. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2024. 459 с.

ISBN 978-966-602-394-3

Збірник містить наукові тези XI Міжнародної науково-практичної конференції «Гостинність, сервіс, туризм: досвід, проблеми, інновації», яка відбулася 16-17 травня 2024 р. на базі Міністерства освіти і науки України, Інституту модернізації змісту освіти, Київського національного університету культури і мистецтв, Київського університету культури у співпраці з European Institute of Further Education (Словацька республіка), Florida state university (Штат Флорида, Сполучені Штати Америки), Batumi arts teaching university (Батумі, Грузія), University of South Bohemia Czech Republic (Чеська Республіка), Тяньцзиньським університетом іноземних мов Тяньцзинь (Китайська Народна Республіка), Міжнародною Торговельною Палатою ICC Ukraine, Асоціацією індустрії гостинності України, Національною туристичною організацією України, Асоціацією кулінарів України, Асоціацією готельних об'єднань і готелів міст України, Національним музеєм народної архітектури та побуту України, кафедрою туризму Львівського національного університету імені Івана Франка, географічним факультетом Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, кафедрою готельно-ресторанного бізнесу Одеського національного технологічного університету, Навчально-науковим інститутом управління, економіки та природокористування Таврійського національного університету ім. Вернадського, кафедрою туризму Сумського національного аграрного університету, кафедрою туризму і готельно-ресторанного бізнесу Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», кафедрою туризму Університету економіки та права «КРОК», ТОВ «Баккара Плюс», мережею еко-ресторанів «Батьківська хата», Сім'єю ресторанів Дмитра Борисова. Матеріали містять відповідні підсумки наукових досліджень провідних учених України і країн-учасниць конференції, а також доробки докторантів, аспірантів, магістрантів. Представлені наукові доробки будуть цікавими й корисними для широкої наукової громадськості, фахівців готельно-ресторанного і туристичного бізнесу та соціокультурної сфери, викладачів, аспірантів, здобувачів освіти.

Матеріали публікуються за оригіналами, які представлені авторами.

ISBN 978-966-602-394-3

© Київський національний університет
культури і мистецтв, 2024
© Автори тез, 2024

<i>Задворний С. І.</i>	<i>Управління персоналом в туризмі й рекреації: виклики релокації</i>	125
<i>Калапуша Л. О., Соловійов О. Ю.</i>	<i>Роль держави і бізнесу у фінансуванні напряму ділового туризму на прикладі світових лідерів галузі</i>	127
<i>Назаренко М. В., Куниця К. В.</i>	<i>Аспекти організації обслуговування туристів в закладах ресторанного господарства як розвиток національного туристичного продукту</i>	130
<i>Teimuraz Kezheradze</i>	<i>Innovative trends in the development of cultural tourism in Georgia: experience for Ukraine</i>	132
<i>Кравченко О. О., Плецан Х. В.</i>	<i>Перспективи впровадження сучасних технологій проєктного менеджменту в процесі ефективного управління туристичним бізнесом в Україні</i>	134
<i>Мальська М. П., Каднічанський Д. А., Халілова О. М.</i>	<i>Ключові аспекти розвитку солідарного та волонтерського туризму у площині міжнародного досвіду</i>	137
<i>Недашківська К. М., Гаврилюк А. М.</i>	<i>Збереження та популяризація нематеріальної культурної спадщини України як виклик і тренд сьогодення</i>	141
<i>Носирєв О. О., Загребенєв Д. В.</i>	<i>Туристичний бренд України у стратегії повоєнного розвитку</i>	144
<i>Плецан Х. В., Гризоглазов А. П.</i>	<i>Роль гостинності у формуванні та зміні споживчих тенденцій у туризмі</i>	148
<i>Плецан Х. В., Дзюбак А. С.</i>	<i>Креативні технології в туризмі – мейнстрім сучасних мандрівників</i>	151
<i>Плецан Х. В., Люблінська О. О.</i>	<i>Застосування digital-інструментів і digital-технологій в туристичному бізнесі в Україні</i>	153
<i>Приходько К. О.</i>	<i>Розвиток ретрит-турів, як нового напрямку туризму в Україні</i>	156

booking hotels and tickets. Ukraine also has numerous thermal springs and resorts, which makes it a popular place for health tourism. The country can develop this industry more actively, offering a wide range of wellness procedures and programs. Ukraine can develop many themed tourist itineraries that introduce tourists to different aspects of the country, such as winemaking, cooking, crafts and history.

Implementation of these innovative trends can help Ukraine significantly expand its tourism offer, attract more tourists and stimulate economic growth.

УДК 338.48

*Задворний С. І., кандидат географічних наук,
доцент кафедри географії України і туризму,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
ORCID ID: 0000-0003-3467-3273
Тернопіль, Україна*

УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ В ТУРИЗМІ І РЕКРЕАЦІЇ: ВИКЛИКИ РЕЛОКАЦІЇ

Управління персоналом – важлива складова комплексної системи управління підприємством у сфері туризму і рекреації. Вона перебуває у прямій залежності від форми власності, впливу внутрішніх та зовнішніх чинників, особливостей динаміки і мобільності функціонування у просторі. В останнє десятиріччя, національний туристичний бізнес стикнувся із цілою низкою викликів, серед яких однією із ключових виступає вимушена релокація. Переміщення виробничих ресурсів та персоналу у безпечне місце реалізації економічної діяльності створює умови для збереження суб'єкта господарювання та його виробничих можливостей, кадрового забезпечення. У той же час, створюється певне коло проблем і завдань у системі менеджменту персоналу туристичного підприємства, яким неможливо знехтувати. У сьогоднішніх реаліях розвитку економіки країни загалом та індустрії гостинності зокрема, це питання є вкрай актуальним та важливим.

Серед основних факторів релокації туристичного бізнесу виділяють наступні:

а) фактори, пов'язані з безпекою життя персоналу та неможливістю повноцінно функціонувати у певному місці локалізації економічної діяльності, необхідність евакуації (мілітарний аспект);

б) фактори, пов'язані із карантинними обмеженнями (пандемійний аспект);

в) фактори, пов'язані із необхідністю оптимізації та/або розширення економічної діяльності з надання послуг у сфері туризму і рекреації (економіко-організаційний аспект);

г) інші, неголовні фактори.

Переміщення персоналу в рамках релокації бізнесу може бути повним, частковим, одиничним та комбінованим (змішаний, вахтовий, відряджувальний).

У часі релокейт може бути короткостроковим і середньостроковим (тактичним), а також довгостроковим (стратегічним), який сьогодні є найбільш поширеним. У просторі виділяємо зовнішню релокацію (переміщення в іншу країну), змішану (перебування одночасно у 2 і більше країнах), внутрішню (переміщення в інше місто, регіон). Також може відбуватися фактична і віртуальна (дистанційна) релокація. У геотуристичному вимірі релокація поділяється на переїзд у туристично-рекреаційні зони та на території з іншим спеціалізаційним спрямуванням економіки. Крім того відзначимо, що за умов наявності філій підприємства, у безпечних місцях, партнерських організацій та цільової державної підтримки релокація буде більш успішною. Також розташування на новій локації у межах або поблизу значних туристичних дестинацій, санаторно-курортних зон, транскордонних регіонів, транспортних хабів різних рівнів сприятиме, в цілому, успішній адаптації бізнесу до нових реалій функціонування.

Виділяється декілька етапів здійснення релокації у туризмі і рекреації, а саме: 1-й етап, *«первинний»* (накопичення критичної кількості факторів, які унеможливають повноцінне функціонування туристичного підприємства, загроза життю працівників); 2-й етап, *«початковий»* (прийняття рішення топ-менеджментом про релокацію, розробка покрокового оперативного плану переміщення); 3-й етап, *«логістичний»* (безпосереднє переміщення підприємства (персоналу, виробничих потужностей, матеріально-технічного забезпечення, документації тощо)); 4-й, *«адаптаційний»* (приспособлення персоналу до умов праці, мети і функціональних завдань на «новому місці»; діяльність керівництва підприємства спрямована на його стабілізацію, прогрес і зростання); 5-й етап, *«контр-релокаційний»* (повернення туристичного підприємства (повне, часткове, одиничне, тимчасове, формальне)) у попереднє місце локалізації туристичної діяльності за відповідних безпекових та організаційних умов).

Релокаційні виклики загострили наступні проблеми, пов'язані із управлінням персоналом у сфері туризму і рекреації, а саме: 1) дотримання трудового законодавства та створення належних умов праці; 2) пошук оптимальних варіантів розміщення виробничих потужностей (купівля або оренда майна, забезпечення комунікацій); 3) забезпечення соціально-побутовими умовами працівників підприємства та членів їх родин; 4) соціально-психологічна підтримка персоналу; 5) забезпечення умов для мотивації персоналу; 6) гнучкість кадрової політики, контрольних заходів, оцінки і рейтингування працівників; 7) впровадження дистанційних методів управління на базі цифрових технологій тощо.

Сьогодні найбільше постраждав та найбільше був готовий до релокаційних трансформацій сектор приватного туристичного бізнесу. У даному випадку, для усього персоналу загалом та для керівництва зокрема, найскладнішою формою переміщення була повна релокація. Але у той же час, це відкрило якісно нові форми економічної діяльності, креативні менеджерські та маркетингові підходи розвитку туризму. Серед цього усього можна виокремити, насамперед, нестандартний сучасний тренд – розвиток релокаційного туризму, який поєднує відпочинок і професійну діяльність.

Виходячи із об'єктивної необхідності релокації туристичного підприємства, першочерговим завданням, в рамках управління персоналом, є підтримка його

відносної сталості функціонування, забезпечення конкурентоздатності, успішності та прибутковості. Водночас повинна забезпечуватися гнучкість та адаптація персоналу до нових запитів споживачів, зміни структури ринку туристичних послуг, переорієнтації туристичних напрямів тощо. Загалом, релокація виступає стратегічним захистом туристичного бізнесу від зовнішніх загроз та відкриває нові можливості перед ним у зв'язку із переформатуванням функціональної мети і завдань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бордун О., Шевчук В., Монастирський В., Лучка О. Втрати та напрями порятунку туристичного бізнесу України в умовах війни. Вісник Львівського університету. Серія економічна. 2022. Випуск 62. С. 178–196.
2. Задворний С. Релокейт як сучасний об'єкт дослідження суспільної географії. *Реґіон – 2023: стратегія оптимального розвитку*: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (20 жовт. 2023 р., м. Харків). Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2023. С. 23-25.
3. Задворний С. І. Культурна релокація: український досвід. *Професор Юрій Полянський: від плакорів Поділля до засніжених Анд*: матеріали Всеукр. онлайн-сем., приуроч. 130-річчю з дня народження географа, геолога, археолога Полянського Юрія Івановича (27-28 тр. 2022 р.). Тернопіль: Вектор, 2022. С. 151-156.
4. Посібник з релокації підприємств. Покроковий план дій підприємств з релокації. URL: <https://golocal-ukraine.com/wp-content/uploads/2022/10/relokacziya-pidpri%D1%94mstv.pdf> (дата звернення: 24.04.2024).
5. Слизький А. С. Виклики та вплив війни на розвиток та функціонування туристичної галузі в Україні. *Туризм в Україні: виклики та відновлення*: матер. Міжнар. туристичного форуму (м. Київ, 21-22 березня 2023 р.) К.: КНЕУ, 2023. 337 с. С.177-179.
6. Relocation tourism becomes 2019 trend. URL: <https://www.acs-schools.com/relocation-professionals/relocation-tourism-becomes-2019-trend> (дата звернення: 24.04.2024).

УДК 338.48

*Калануша Л. О., аспірант 1 року навчання,
спеціальність – 242 «Туризм»,*

ПВНЗ «Київський університет культури»

ORCID ID: 0009-0004-3454-1363;

Соловійов О. Ю., викладач,

коледж при ПВНЗ «Херсонський економічно-правовий інститут»;

ORCID ID: 0009-0003-5994-0726

Київ, Україна

РОЛЬ ДЕРЖАВИ І БІЗНЕСУ У ФІНАНСУВАННІ НАПРЯМУ ДІЛОВОГО ТУРИЗМУ НА ПРИКЛАДІ СВІТОВИХ ЛІДЕРІВ ГАЛУЗІ

У сучасному світі діловий туризм є важливим інструментом розвитку міжнародних бізнес-відносин та співпраці. Цей напрям туризму відіграє важливу роль у зміцненні економічних, культурних та наукових зв'язків між країнами. Розвиток ділового туризму залежить від активної участі як держави, так і бізнесу.